

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Tilinpäätösanalyysityökalu tilitoimistolle

Raitio, Antti

2015 Laurea Leppävaara

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

Tilinpäätösanalyysityökalu tilitoimistolle

Raitio Antti
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Kesäkuu, 2015

Raitio, Antti

Tilinpäätösanalyysityökalu tilitoimistolle

Vuosi 2015 Sivumäärä 42

Nykyään suurin osa kirjanpitäjän työstä koostuu lakisääteisten minimivelvoitteiden hoitamisesta. Tulevaisuudessa lakisääteisten velvoitteiden lisäksi suuntana on entistä enemmän myös neuvonnan tarjoaminen. Näin ollen tilitoimistojen tulee kyetä tarjoamaan asiakkaille entistä enemmän kyseisiä palveluja säilyttääkseen kilpailukykyänsä.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on luoda espoolaiselle tilitoimistolle tilinpäätösanalyysityökalu vahvistamaan neuvonnan tarjoamista asiakkaille. Tarkoituksena on analyysityökalun avulla parantaa asiakastytyväisyyttä uuden tarjottavan palvelun avulla. Analyysityökalun avulla helpotetaan kirjanpitäjien työtä tilinpäätöksen analysoimisessa. Analyysityökalun avulla laskettavat tunnusluvut lasketaan virallisen tuloksen ja virallisen taseen avulla. Virallisen tilinpäätöksen tieto on vertailukelpoista ja julkisesti saatavaa, näin ollen mahdollinen kilpailija ja alakohtainen vertailu on mahdollista.

Työkalun tavoitteena on olla tarpeeksi yksinkertainen, helppo ja nopea käyttää, jotta tietojen saamiseen ei mene liikaa aikaa. Kaavioiden pitää olla riittävän selkeitä, jotta myös tilitoimistojen asiakkaat näkevät niistä niiden luoman informaation. Työkalu toteutetaan Mac Os X ohjelma Numbersin avulla, koska toimeksiantajan käytössä suurimmalla osalla työntekijöistä on käytössään Applen tietokoneet.

Teoriaosuudessa käydään läpi yleisempiä tunnuslukuja sekä niiden analysoimiseen vaikuttavia asioita yleisellä tasolla. Toiminnallisessa osassa käydään läpi työkalun syntyminen ja siihen vaikuttavat asiat. Analyysityökalun avulla saatuja raportteja havainnollistetaan kuvankaappauskuvien avulla.

Työn lopputuloksena syntyi käyttökelpoinen tilinpäätösanalyysityökalu tilitoimiston käyttöön. Analyysityökalu laskee valittuja tunnuslukuja ja havainnollistaa tuloksia kaavioiden ja kuvien avulla. Syntynyt analyysityökalu otettiin yrityksessä kirjanpitäjien käyttöön ja tulevaisuudessa analyysityökalua voidaan tarjota mahdollisesti myös asiakkaidenkin käyttöön. Analyysityökalua on tarkoitus mahdollisesti vielä parantaa tulevaisuudessa kunhan saadaan tarpeeksi käyttökokemuksia.

Raitio, Antti

Financial Statement Analysis Tool for the accounting company

Year	2015	Pages	42
------	------	-------	----

Nowadays, most of accountant work consists of statutory minimum management obligations. In the future, in addition to the statutory obligations the trend is also increasingly to provide advice. Accounting companies should therefore be able to offer customers more and more of these services to retain competitiveness.

The purpose of this thesis is to establish a financial analysis tool to strengthen the ability to give more advice to customers in an accounting company in Espoo. The aim is to increase the customer satisfaction with the help of the analysis tool, so that the company can offer a new service to the customers. The analysis tool will help accountants to analyze financial statements. Key figures are calculated by using official balance sheet and official income statement. If required it is possible to compare key figures of competitors and the same industry because the information of official financial statement is comparable and publicly available.

The purpose of the tool is to be simple enough and easy and fast to use in order to get information in short time. Schemes must be sufficiently clear to enable the customers of the accounting firms to see the information. The tool is implemented by using Mac Os X program Numbers because most employees in the account company have access to Apple computers.

The theoretical section of the thesis consists of common indicators and the factors influencing their to analysis in general. The functional section explains how the tool was implemented and which factors affected to it. Reports from the analysis tool are illustrated through the image captures.

The final result was a useful tool for financial analysis for accounting company use. The analysis tool calculates the selected indicators and illustrates the results through the charts and images. The accountants of the company began to use the completed analysis tool and in the future it will be possible to offer the tool for the customer's use too as well. The analysis tool can if necessary be further improved as long as there is a sufficient amount of operating experience.

Keywords: Financial Statement, Analysis tool, Key figures

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Toimeksiantajan esittely	8
3	Tunnusluvut ja tilinpäätösanalyysi.....	10
3.1	Kannattavuus	11
3.2	Vakavaraisuus.....	17
3.3	Maksuvalmius	19
3.4	Toiminnan laajuus	22
4	Tunnuslukutyökalu.....	24
4.1	Suunnitteluvaihe	24
4.2	Työkalun tekeminen.....	26
4.3	Arviointi	31
5	Johtopäätökset ja yhteenveto.....	33
	Lähteet	35
	Kuvat.....	36
	Taulukot.....	37
	Liitteet	38

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen ja sen tarkoituksena on aikaansaada työtä helpottava työkalu ammattityöntekijän käyttöön. Työkalun avulla asiakkaille pystytään tarjoamaan monipuolisempaa palvelua. Opinnäytetyön aihe muotoutui yritysysteistyön seurauksena ja yrityksen tarpeesta. Tavoitteena on parantaa asiakaspalvelua tarjoten asiakkaalle uusia palveluita, joita ei ennen ole tarjottu. Opinnäytetyön tekijä on kyseisessä yrityksessä töissä ja näin ollen tuntee työympäristön ja sen haasteet.

Opinnäytetyö jakautuu neljään eri osioon. Ensimmäisessä osiossa käydään läpi hieman taustaa opinnäytetyön tavoitteista, miten aiheeseen päädyttiin. Toisessa osiossa käydään läpi tunnuslukujen tarkoitusta ja tilinpäätöksen analysointia yleisellä tasolla. Kolmannessa osiossa käydään läpi työkalun syntyminen ja siihen liittyvät asiat. Viimeisessä osiossa tarkastellaan tuloksia ja analysoidaan projektin onnistumista ja pohditaan jatkokehitystä.

Aiheen valinta ja työn tarkoitus

Opinnäytetyön aiheen valintaan liittyivät lähinnä omat havainnoinnit, joita olin tehnyt työskennellessäni kyseisessä tilitoimistossa. Talouden yleinen laskusuhdanne saa aikaan sen, ettei yrityksiä uskalleta perustaa samaan malliin kuin ennen. Laskusuhdanne vaikuttaa tilitoimistoissa varsinkin uusien asiakassuhteiden syntymiseen. Uusien asiakkaiden saamisen hidastuessa paine vanhojen asiakkaiden säilyttämiseen kasvaa. Tilanne ei ole hyvä, jos vanhoja asiakkaita lähtee ja uusia ei saada tilalle. Asiakassuhteet korostuvatkin vaikeina aikoina. Nykyisistä hyvistä asiakkaista on siis pidettävä hyvää huolta ja palveltava mahdollisimman hyvin. Tästä syntyi idea opinnäytetyöaiheeseen eli kuinka parantaa asiakaspalvelua ja asiakastyytyväisyyttä tarjoten uutta palvelukonseptia.

Toimeksiantajatilitoimiston asiakkaat ovat pääasiassa pieniä kotimaisia yrityksiä. Tilastokeskuksen mukaan mikroyrityksiä ovat yritykset, joiden liikevaihto on enintään 2 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 2 miljoonaa euroa ja täyttävät riippumattomuusperusteen. (tilastokeskus 2014) Tilitoimiston jokainen asiakas muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta täyttää mikroyrityksen kriteerit, joten voidaan sanoa, että asiakaskunta koostuu mikroyrityksistä.

Asiakkaat eivät välttämättä osaa tai vaihtoehtoisesti uskalla kysyä tunnuslukuja ja muuta lisätietoa liittyen yrityksen taloudelliseen tilanteeseen. Asiakkaat voivat pelätä kulujen nousevan, jos he kysyvät lisätietoa ja analyseja. Tämä voi olla yksi syy, miksi asiakkaat ovat valinneet pienen tilitoimiston, koska he eivät tunne tarvitsevansa kaikkea sitä tietoa, mitä isommissa tilitoimistoissa ehkä automaattisesti kuuluu palveluun. Monelle pienyrittäjälle

tuntuu riittävän tieto siitä, että yritys tuottaa voittoa ja juoksevat kulut saadaan ajallaan hoidettua, eivätkä he sen enempää halua tunnuslukulaskelmia ja muita analyyseja. 2015 vuoden alussa taloushallintoliiton järjestämällä veropäivillä mainittiin alan kehittyvän entistä enemmän lisäpalveluihin eikä vain pelkästään lakisääteisiin velvoitteisiin. Vuokko Mäkisen mukaan tilitoimistoalalla toiminta jakautuu tällä hetkellä suhteessa lakisääteinen minimi 80% ja neuvonta 20%, mutta suhteen odotetaan muuttuvan tulevaisuudessa. (Mäkinen 2015)

Pienessä tilitoimistossa henkilökohtaisella asiakassuhteella on ehkä jopa tärkeämpi merkitys kuin suuremmissa tilitoimistoissa, koska usein asiakas soittaa suoraan kirjanpitäjälleen ja kysyy neuvoa kaikissa yritykseen ja sen toimintaan liittyvissä asioissa. Pienessä tilitoimistossa yhdellä henkilöllä on kokonaiskuva yrityksestä, koska yksi henkilö hoitaa kaikki yrityksen kirjanpitoon ja taloushallintoon liittyvät asiat. Suuremmissa tilitoimistoissa yrityksen asioita voi hoitaa monta eri ihmistä jakautuen esimerkiksi reskontranhoitajaan, palkanlaskijaan ja kirjanpidon tekijään ja näin ollen kokonaiskuva ja yrityksen tilannetta voi olla vaikeampi hahmottaa.

Mielestäni tunnuslukulaskelmia, kaavioita ja analyyseja olisi hyvä tarjota osana palvelukokonaisuutta. Kaikille asiakkaille ei välttämättä kannata tarjota kyseisiä palveluita, mutta monille se olisi varmasti toivottu lisä ja auttaisi hahmottamaan paremmin yrityksen tilannetta. Jokainen kirjanpitäjä päättää itse, hyödyntääkö edellä mainittuja palveluita omien asiakkaiden kanssa ja missä laajuudessa.

Tunnuslukuja on todella paljon erilaisia ja ne kuvaavat eri asioita. Tästä johtuen valittavat tunnusluvut pitää rajata ja perustella, jotta niistä saadaan haluttu hyöty. Valitut tunnusluvut kuvaavat oikeastaan sisäisen laskennan kannalta yrityksen tilannetta. Valittujen tunnuslukujen avulla pystytään kuvamaan yrityksen kannattavuutta, vakavaraisuutta, maksuvalmiutta, toiminnan laajuutta, toiminnan tehokkuutta. Koska asiakkaat ovat pieniä yrityksiä, pörssitunnusluvut rajataan opinnäytetyön ulkopuolelle.

Työkalun on tarkoitus olla niin helppo ja nopea käyttää, ettei siihen kulu kauheasti aikaa ja näin ollen asiakkaalta ei välttämättä tarvitse laskuttaa lisää, vaikka työkalua hyödynnettäisiinkin. Asiakas saa lisäarvoa analyysistä ja näin ollen lähtökohtaisesti parantaa asiakastytyväisyyttä. Tavoitteena on myös, että kirjanpitäjän on mielekästä käyttää apuvälinettä ja näin ollen helpommin sitä myös hyödyntää.

Tarkoituksena on käyttää tunnuslukutyökalua lähinnä tilinpäätösanalyseissa. Tunnuslukuja ja reaaliprosesseja analysoimalla pystytään kuvamaan yrityksen taloudellista menestymistä. Tarkoituksena on myös antaa asiakkaalle jotain muutakin kuin sanallista palautetta, näin ollen yrittäjä/osakkaat ja muut tahot voivat myöhemminkin tarkastella aineistoa. Toki apuvälinettä

voidaan hyödyntää kesken tilikaudenkin ottaen huomioon kirjanpidon oikaisut yms. vaikuttavat seikat.

Aikataulu ja aiheen rajaus

Työkalun olisi oltava valmis alkuvuodesta 2015, jotta sitä voidaan hyödyntää vuoden 2014 tilinpäätöksen analysoinnissa. Työkalua on tarkoitus myös parantaa tarvittaessa kevään ja kesän 2015 aikana, mutta rajaan opinnäytetyön osuuden ensimmäiseen viimeistelyyn versioon eli vuoden 2015 alussa olevaan versioon. Työ rajataan myös OS X-käyttöjärjestelmän Numbers taulukkolaskenta-ohjelmaan, koska kyseistä ohjelmaa ei muille käyttöjärjestelmille ole tällä hetkellä tarjolla.

Työ rajataan tilinpäätöksen analysointia tukevaksi työkaluksi, tavoitteena ei siis ole rakentaa kaiken kattavaa työkalua vaan tilinpäätösanalyysia tukeva ja havainnollistava työkalu. Analyysityökalu rajataan vain valittuihin tunnuslukuihin ja kaavioihin. Rajauksessa on otettu huomioon yleisimmät tunnusluvut, Bisnoden AAA-rating perusteet ja havainnollistavat kaaviot. Tunnusluvut on myös rajattu lukuihin, jotka saadaan virallisen tuloksen ja taseen avulla. Tämä siitä syystä, että järjestelmästä saatava data pystytään lähtökohtaisesti suoraan laittamaan työkaluun oikealle paikalle ja näin ollen tietojen syöttö on nopeaa ja yksinkertaista. Lisäksi vertailtavuus muihin yrityksiin ja kilpailijoihin on helpompaa, koska viralliset tiedot ovat julkisesti saatavilla. Tilitoimiston käyttämästä Netbaron-järjestelmästä saatava virallinen tulos ja tase tulevat lähtökohtaisesti jokaiselta yritykseltä saman näköisenä.

Kattavaan tilinpäätösanalyysiin vaikuttavat niin monet seikat; trendi, kilpailijat, markkinat, erot laskentaperusteissa yms. Työkalu siis auttaa tunnuslukujen laskennassa ja tilinpäätöksen havainnollistamisessa, se ei siis korvaa tilinpäätöksen varsinaista analysointia. Työntekijän ja yrittäjän yms. tahon vastuulle jää huomioida nämä muut vaikuttavat asiat.

Projektin onnistumista voidaan tarkastella asiakastyytyväisyyskyselyllä sekä työntekijöiden mielipidekyselyllä. Tässä voisi olla aihe jollekin toiselle opinnäytetyön tekijälle tehdä jatkotutkimus aiheesta.

2 Toimeksiantajan esittely

Yrityksen toimialana on tilitoimisto ja yritys mainostaa itseään täyden palvelun tilitoimistona. Yritys on perustettu vuonna 1993. Yritys tarjoaakin monipuolisia palveluita taloushallinnon kentässä. Palveluihin kuuluvat mm. kirjanpito, uusien yritysten perustaminen, yritysmuotojen valinta, veroneuvonta, verosuunnittelu, lakiasiat, tilinpäätökset tarvittavine liitteineen ja

viranomaisilmoituksineen sekä erilaisten raporttien tekeminen, asiakkaiden neuvominen talousasioissa sekä sähköisen taloushallinnon kouluttaminen asiakkaille.

Organisaatiorakenne

Yrityksen organisaatiorakenne koostuu toimitusjohtajasta sekä työntekijöistä eli kirjanpitäjistä. Yrityksen työntekijät ovat varsin nuoria ja näin ollen nykytekniikka on vahvasti käytössä. Suurimmalle osalle työntekijöistä nykytekniikan käyttäminen on luontevaa. Yritys pyrkii paperittomaan kirjanpitoon mahdollisuuksien ja asiakkaan mukaan. Toimitusjohtaja katsoo, että kaikki sujuu hyvin ja vastaa pääsääntöisesti uusien asiakkaiden haltuunotosta. Muut työntekijät hoitavat omat vastuunsa, jotka toimitusjohtaja on heille määrännyt. Yritys on sen verran pieni, ettei erillisiä tiimejä ole. Kaikilla on omat hoidettavat asiakkaat ja jokaiselta voi kysyä neuvoa tai mielipidettä tarvittaessa, joten koko yritys on omalla tavallaan yhtä pientä tiimiä.

Asiakkaat

Asiakkaat ovat pääasiassa pieniä suomalaisia yrityksiä. Yrityksellä on myös muutama ulkomailla toimiva yritys, joiden kirjanpitoa hoidetaan Suomesta käsin. Ulkomaalaiset asiakasyritykset ovat pääasiassa virolaisia, mutta myös muistakin maista löytyy asiakkaita. Yrityksestä saa palveluja tarvittaessa suomen ja ruotsin lisäksi englannin ja venäjän kielellä.

Käytetyt ohjelmat ja sovellukset

Yritys käyttää kirjanpito-ohjelmana Sole Olen Netbaron-järjestelmää. Järjestelmä on sinänsä järkevä, ettei sitä tarvitse ladata omalle koneelle, vaan kirjautuminen tapahtuu selaimesta. Tositteiden säilyttämiseen käytetään Netbaronin lisäksi pääasiassa Dropboxia. Dropbox on niin kutsuttu pilvipalvelu, eli sinne tallennetut tiedostot voidaan avata paikkaan ja aikaan katsomatta. Dropboxin käyttäminen helpottaa myös niissä tilanteissa, kun yrityksessä joku toinen tarvitsee tietoja, niin hän löytää ne suoraan Dropbox-kansiosta eikä hänen tarvitse etsiä niitä mapeista toimistolta. Dropbox hoitaa myös varmuuskopioinnit säännöllisesti ja näin ollen sinne tallennetut tiedostot ovat turvassa. Osalla asiakkaista on mahdollisuus päästä oman yrityksen Dropbox-kansioon, tällöin asiakas pystyy myös itse lisäämään tositteita kansioon. Asiakkaan itse lisäämät tositteet helpottavat kirjanpitäjän työtä, koska siinä säästää aikaa ja vaivaa, koska ei tarvitse siirtää tiedostoja esimerkiksi sähköpostista Dropboxiin tai skannata tositteita sähköiseen muotoon.

Osa yrityksistä käyttää myös Evernote-palvelua, joka on vähän samantapainen kuin Dropbox. Asiakas laittaa Evernoteen skannaamansa tai muuten sähköisellä muodolla tallennetut

tositteet. Kirjanpitäjä pääsee samalle tilille ja katsoo tositteet sieltä sekä lisää tositteet kirjanpito-ohjelmaan oikeiden tositteiden liitteiksi.

Paperitositteet skannataan ja siirretään Dropboxiin sekä Netbaroniin kyseisten tositteiden liitteiksi. Osa yrityksen tositteista säilytetään myös ihan alkuperäisinä paperitositteina. Myös jotkut yritykset toimittavat vuoden kaikki materiaalit kerralla paperitositteina, joten niiden säilyttäminen on järkevämpää papereina.

Tositteet ovat siis kirjanpito-ohjelmassa liitteinä sekä sähköisesti tallennettuina pilvipalveluun sekä mahdollisesti myös paperiversioina. Tositteet ovat näin ollen riittävän hyvin suojassa sekä kirjanpitoa koskevien lakien ja säännösten vaatimalla tavalla säilytettynä.

Yrityksessä suurin osa työntekijöistä käyttää Applen Macintosh-koneita ja osa perinteisiä pc:itä. Päädyin tekemään työkalun Applen Numbers-ohjelmalle, joka on hyvin samankaltainen perinteisen Excel-ohjelman kanssa. Numbers-ohjelman valitsin, koska käytän itse Mac:in konetta kuten suurin osa muistakin yrityksessä ja näin ollen oli luontevaa valita ohjelma, jota enemmistö käyttää päivittäin.

3 Tunnusluvut ja tilinpäätösanalyysi

Yritysten tilinpäätöksen yksi keskeinen tehtävä on antaa oikeat ja riittävät tiedot yhtiön toiminnasta ja taloudellisesta asemasta myös kolmannelle taholle. Tunnuslukujen avulla analysoidaan ja kuvataan yrityksen taloutta ja taloudellista toimintaedellytystä. Tunnusluvut ovat hyödyllisiä yrityksen historian kuvaamisessa, yritysten välisessä vertailussa ja kehityssuuntien löytämisessä ja esittämisessä. Tunnuslukujen avulla voidaan huomioida yritysten välisiä kokoeroja, rahan arvossa tapahtuneita muutoksia ja muita vertailuja vaikeuttavia tekijöitä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 196; Siikavuo 2003, 163)

Tilinpäätöksestä saatavat tunnusluvut perustuvat tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta saataviin tietoihin. Tunnuslukujen avulla voidaan arvioida taloudellisia toimintaedellytyksiä ja taloudellisia toimintakykyjä. Taloudellisen toimintakyvyn mittarit jaetaan yleensä kannattavuudeksi ja rahoitukseksi. Rahoitusta tarkastellaan yleensä maksuvalmiutena eli likviditeettinä sekä vakavaraisuutena eli soliditeettinä. Tunnuslukujen avulla voidaan tarkastella yrityksen riskiä, kilpailukykyä, konkurssialttiutta, tehokkuutta ja muita tilinpäätöksen lukijan kannalta tärkeitä taloudellisia tekijöitä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 196-197)

Tilinpäätöksen avulla voidaan laskea monia tunnuslukuja, jotka mahdollistavat yrityksen vertaamisen toisiin yrityksiin. Tunnuslukuja hyväksikäyttämällä voidaan tehdä jopa eri toimialoilla toimivat ja kooltaan vaihtelevat yritykset keskenään vertailukelpoisiksi. Ennen tunnuslukuja laskentaa tulee tilinpäätös oikaista. Oikaisemisen tarkoitus on tehdä tunnusluvusta yritysten välillä ja myös ajallisesti vertailukelpoisia poistamalla joitakin kertaluontoisia eriä sekä oikaisemalla harkinnanvaraisia järjestelyjä ja ryhmittelyjä. Tuloslaskelmassa on kiinnitettävä erityisesti huomiota satunnaisiin eriin ja taseessa arvokorotuksiin. (Järvenpää, Länsiluoto, Partanen & Pellinen 2010, 272)

Päätöksentekijän kannalta tunnusluvut saavat merkityksen, kun niitä vertaillaan tarkoituksenmukaiseen vertailupisteeseen. Yleisimpiä vaihtoehtoja ovat yrityksen sisällä eri yksiköiden välillä tapahtuva vertailu, aikasarjaverailu eli trendien hakeminen sekä toimialaverailu. Toimialaverailussa vertailupisteinä voivat olla sekä kumppanit että kilpailijat. Kilpailijaverailu kuvaa, millaisia ovat yrityksen kilpailukyky ja menestymismahdollisuudet esimerkiksi mahdollisen hintasodan syttyessä. (Järvenpää ym. 2010, 272; Karjalainen 2013, 52)

3.1 Kannattavuus

Kannattavuus on tärkeimpiä asioita yrityksen menestymisen kannalta. Kannattavuus saadaan selville tuottojen ja kustannusten erotuksella. Kannattavuutta voidaan mitata sekä absoluuttisesti että suhteellisesti. Kannattavuutta mitatessa absoluuttisilla mittareilla käytetään rahamääräisiä mittareita kuten myyntikatetta, liikevoittoa tai nettotulosta. Erikokoisten yritysten vertailu absoluuttisilla mittareilla on usein vaikeaa, siksi yleensä käytetään lisäksi suhteellisia kannattavuuden mittareita. Yleensä kannattavuutta tarkastellaan suhteessa myyntiin tai sijoitettuun pääomaan. Yleisimpiä suhteellisen kannattavuuden mittareita ovat myyntikateprosentti, liikevoittoprosentti ja sijoitetun pääoman tuottoprosentti. (Järvenpää ym. 2010, 65-66)

Nettotulos ja nettotulosprosentti

Nettotulosta pidetään yrityksen varsinaisen toiminnan tuloksena. Nettotulosta pidetään käytännössä yrityksen omistajille jäävänä osuutena tilikauden tuloksesta. Voitonjakoa koskevat päätökset tehdään usein nettotuloksen pohjalta. Nettotuloksessa ei huomioida tuloslaskennan satunnaisia eriä eikä tilinpäätössiirtoja, joten se ei aina välttämättä ole sama kuin tuloslaskelman viimeisen rivin voitto tai tappio. (Balance Consulting 2014)

Nettotulos ja nettotulosprosentti lasketaan:

Laskusääntö:

Nettotulos = liiketulos +/- rahoituserät +/- verot

Nettotulos -% = $100 * \text{nettotulos} / \text{liikevaihto}$

Tulkinta

Nettotuloksen tulisi olla positiivinen, jotta yrityksen toimintaa voidaan pitää kannattavana. Toisin sanoen yritys on pystynyt selviytymään varsinaisella liiketoiminnallaan lainojen koroista ja käyttöpääoman investointien omarahoituksesta. Nettotuloksen vaadittava vähimmäistaso ja sen riittävyys määräytyy yrityksen voitonjakotavoitteiden ja pääomarakenteen vahvistamistavoitteen mukaan. Nettotuloksen tasoa arvioitaessa olisi hyvä tarkastella myös oman pääoman tuotto prosenttia. Oman pääoman tuotto prosenttin ylittäessä 10 %:n tason, voidaan nettotulosta pitää tyydyttävänä omistajien näkökulmasta. Nettotulos ja nettotulosprosentti soveltuvat myös eri toimialojen yritysten vertailuun. (Balance Consulting 2014; Yritystutkimus ry 2011, 62)

Oman pääoman tuotto prosentti

Oman pääoman tuotto prosentti eli ROE on yksi yleisimmistä omistajien ja sijoittajien käyttämistä yrityksen kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista. Tunnusluku kuvaa yrityksen kykyä tuottaa lisäarvoa omistajien yritykseen sijoittamille pääomille. Luku kuvaa omalle pääomalle kertyneen tuoton tilikauden aikana. (Balance Consulting 2014; Yritystutkimus ry 2011,65)

Oman pääoman tuotto prosentti lasketaan:

Laskusääntö:

Oman pääoman tuotto -% = $100 * \text{nettotulos (12kk)} / \text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin}$

Oma pääoma keskimäärin: tilikauden alun ja tilikauden lopun keskiarvo

Jos kyseessä on normaalista 12kk tilikaudesta poikkeava tilikausi, niin nettotulos jaetaan tilikauden pituudella ja kerrotaan 12 ennen laskentaa. Oma pääoma on tilikauden alun ja lopun keskiarvo.

Tulkinta

Yrityksen oma pääoma sisältää omistajien alkuperäiset pääomasijoitukset ja yritykseen jätetyt voittovarot. Oman pääoman tavoitetaso määräytyy omistajien asettamien tuottovaatimusten mukaan. Yrityksen olisi pystyttävä aikaansaamaan riittävä tuotto vieraan pääoman lisäksi myös omalle pääomalle. Oman pääoman riskisyyden johdosta oman pääoman tuotto pitäisi olla aina markkinoilla saatavan riskittömän sijoituksen tuottoa parempi. Riskittömänä tuottona pidetään yleisesti valtion joukkovelkakirjalainojen tuottotasoa. Yritystoiminta on aina riskialtista toimintaa ja kyseessä on oman pääoman ehtoinen sijoitus, niin riskittömään tuottoon tulee lisätä riskin määrää kuvaava riskilisä. Mitä riskisemmästä yrityksestä on kyse, niin sitä suurempi riskilisä tulee huomioida ja oman pääoman tuottotaso pitää olla suurempi. Oman pääoman tuotto prosentti soveltuu myös eri toimialojen yritysten vertailuun. (Leppiniemi & Kykkänen 2013, 167; Balance Consulting 2014)

Oman pääoman tuoton viitteelliset arvot Balance Consultingin mukaan ovat:

Erinomainen	yli 20%
Hyvä	15-20%
Tyydyttävä	10-15%
Välttävä	5-10%
Heikko	alle 5%

Taulukko 1: Omanpääoman tuoton viitteelliset arvot

Huomioitavaa

Yrityksen suuret pääomia sitoneet investoinnit, jotka eivät ole ehtineet tuottaa vielä tuloa, voivat aiheuttaa ongelmia tunnusluvun kehityksen arvioinnissa. Yrityksen taseen pääoma-arvot ovat pääosin historiallisia, eivätkä ne tästä syystä välttämättä kuvaa yritykseen sitoutunutta pääomaa. Totuudenmukaisemman kuvan saamiseksi oman pääoman tuotosta, olisi taseen pääomat mahdollisuuksien mukaan arvostettava käypään arvoonsa, mikä käytännössä voi olla hyvin hankalaa. Jos yrityksellä on pienet pääomat, ne voivat kasvattaa oman pääoman tuoton korkeaksi, vaikka euromääräinen tulos olisikin pieni. Tunnuslukua analysoidessa tulisikin tarkastella myös yrityksen nettotuloksen euromääräistä tasoa. (Balance Consulting 2014)

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti (ROI) kuvaa yrityksen suhteellista kannattavuutta. Eli tuottoa, joka on saatu yritykseen sijoitetulle korkoa tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle. (Yritystutkimus ry 2011,65)

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti lasketaan :

Laskusääntö:

Sijoitetun pääoman tuotto -% = $100 * [\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12kk)}] / \text{sijoitettu pääoma keskimäärin}$

Sijoitettu pääoma = oma pääoma + korolliset velat

Jos kyseessä on normaalista 12kk tilikaudesta poikkeava tilikausi, niin tulos jaetaan tilikauden pituudella ja kerrotaan 12 ennen laskentaa. Sijoitettu pääoma lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona. Mikäli yrityksen oma pääoma on negatiivinen, niin sijoitettu pääoma on aina vähintään korollisen velan suuruinen.

Tulkinta

Sijoitetun pääoman tuotto suhteuttaa yrityksen sitoman pääoman tuloksen saavuttamiseksi tarvittuihin resursseihin. Sijoitetun pääoman vähimmäistuotto tulisi olla vähintään yrityksen vieraalle pääomalle maksaman keskimääräisen koron suuruinen. Oman pääoman sekä lainapääoman tuoton tulisi olla vähintään rahamarkkinoilla vallitsevan korkotason mukainen. Oman pääoman sijoituksen riskistä johtuen oman pääoman sijoittajat vaativat yleensä

korkeampaa tuottoa sijoituksilleen kuin vakuudellisen korollisen lainapääoman antajat. Tästä johtuen yrityksen toimiessa hyvällä kannattavuustasolla sijoitetun pääoman tuoton olisi noustava selvästi edellä mainittuja lainakorkoja suuremmaksi. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti soveltuu myös eri toimialojen yritysten vertailuun. (Balance Consulting 2014)

Sijoitetun pääoman tuoton viitteelliset arvot Balance Consultingin mukaan ovat:

Erinomainen	yli 15%
Hyvä	10-15%
Tyydyttävä	6-10%
Välttävä	3-6%
Heikko	alle 3%

Taulukko 2: Sijoitetun pääoman tuoton viitteelliset arvot

Huomioitavaa

Yrityksen oman pääoman ollessa negatiivinen, sijoitettu pääoma on aina vähintään korollisten velkojen suuruinen. Tunnusluvun kehityksen arvioinnissa pitää huomioida suuret investoinnit, jotka ovat sitoneet yrityksen pääomia, mutta eivät ole ehtineet tuottaa tilikaudella voittoa. Vertailtavuutta yritysten kesken saattaa heikentää se, että aina ei ole käytettävissä luotettavaa tietoa yrityksen taseen vieraan pääoman jakamista korolliseen ja korottomaan osaan. Yrityksen sitoutuneen oman pääoman arviointia vaikeuttaa taseen pääoma-arvojen osittainen historiallisuus. Osittaisesta historiallisuudesta johtuen ne eivät aina kuvaa täysin yritykseen sitoutunutta omaa pääomaa. Sitoutunut pääoma tilinpäätösajankohtana ei välttämättä kuvaa yrityksen toimintaan sitoutunutta keskimääräistä pääomaa. Pääomana olisikin käytettävä pääomaa, jonka avulla tulos on saavutettu. (Balance Consulting 2014)

Pääoman tuotto voi kasvaa korkeaksi vaikka euromääräinen tulos on vähäinen, jos yrityksen pääomat ovat pieniä. Tunnusluvun arvioinnissa kannattaa siis tarkastella myös yrityksen tuloksen euromääräistä tasoa. Joissain tapauksissa tappiollisen tuloksen tehneen yrityksen pääoman tuotto voi saada yllättävän hyviä arvoja. Suuret rahoituskulut ja suuret verot, jotka lisätään tulokseen tuottoa laskettaessa, voivat aiheuttaa tappiollisen yrityksen pääoman tuotolle hyvän arvon. Käytännössä silloin omistajille ei ole jäänyt mitään yrityksen tuloksesta, koska yrityksen tulos on mennyt kokonaisuudessaan rahoittajille ja verottajalle. (Balance Consulting 2014)

Kokonaispääoman tuotto prosentti

Kokonaispääoman tuotto prosentti (ROA) kuvaa yrityksen kannattavuutta. Tunnuslukuun ei yleensä vaikuta yrityksen veronmaksupolitiikka eikä yhtiömuodosta johtuva verotustekniikka. Luvun avulla saadaan tietää, kuinka paljon tuottoa on sitoutuneelle pääomalle kertynyt tilikauden aikana. Luvussa verrataan yritystoimintaan sitoutunutta koko pääomaa tulokseen ennen rahoituskuluja ja veroja. (Balance Consulting 2014)

Kokonaispääoman tuotto prosentti lasketaan :

Laskusääntö:

Kokonaispääoman tuotto -% = 100 * [nettotulos + rahoituskulut + verot (12kk)] / Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin

Mikäli yrityksen oma pääoma on negatiivinen, niin kokonaispääoma on aina vähintään vieraan pääoman suuruinen.

Tulkinta

Luku kuvaa yrityksen kykyä huolehtia sen käytössä olevasta kokonaispääomasta. Tilanteessa, jossa yrityksen korollisen ja korottoman pääoman jaottelua ei pystytä luotettavasti tekemään, kokonaispääoman tuotto prosentti antaa sijoitetun pääoman tuotto prosenttia käyttökelpoisemman arvon. Kokonaispääoman tuotto prosentti kuvaa, minkälaisen tuoton yritys on saanut aikaan sitomilleen resursseille. Taseen loppusumma kuvaa toimintaan sitoutuneita resursseja. Yrityksen olisi kyettävä luomaan lisäarvoa kuluttamilleen tuotannontekijöille. Aikaansaatu lisäarvo jakaantuu omistajien, rahoittajien sekä yhteiskunnan kesken; eli nettotuloksen, rahoituskulujen sekä verojen kesken. Kokonaispääoman tuotto tulisi olla valtion pitkien joukkovelkakirjalainojen korkoja suurempi, jotta yritys on saanut aikaan lisäarvoa sitomilleen resursseille. Tunnusluvun avulla voidaan vertailla myös eri toimialoja. (Balance Consulting 2014; Yritystutkimus ry 2011, 64)

Tunnusluvun viitteelliset arvot Yritystutkimus ry:n mukaan ovat:

Hyvä	yli 10%
Tyydyttävä	5-10%
Heikko	alle 5%

Taulukko 3: Kokonaispääoman tuotto prosenttin viitteelliset arvot

3.2 Vakavaraisuus

Vakavaraisuus kuvaa yrityksen rahoitusrakennetta eli oman ja vieraan pääoman suhdetta yrityksen rahoituksessa. Vieras pääoma on ulkopuolisten rahoittajien antamaa velkarahaa yritykselle. Yleensä vieraalla pääomalla on tuottovaatimus eli korko. Oma pääoma pitää sisällään omistajien sijoitukset sekä yrityksen tulorahoituksen. Yleisimpiä vakavaraisuuden mittareita ovat omavaraisuusaste ja nettovelkaantumisaste (Järvenpää ym. 2010, 67)

Omavaraisuusprosentti

Hyvänä apuvälineenä vakavaraisuuden laskentaan voidaan käyttää omavaraisuusastetunnuslukua. Vakavaraisuus kuvaa yrityksen omien varojen suhdetta vieraan pääoman määrään. Omavaraisuus kuvaa, kuinka paljon yrityksen käytössä olevasta pääomasta on oman pääoman ehdoin saatua. Omavaraisuus kertoo yrityksen tappionsietokykyä ja myös omistajien luottamista yrityksen pitkän aikavälin toimintaan. (Vilkkumaa 2005, 435)

Omavaraisuusaste lasketaan:

Laskusääntö:

Omavaraisuusaste -% = $100 * \text{omat varat} / (\text{oikaistun taseen loppusumma} - \text{tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut})$

Omat varat = taseen oma pääoma + vapaaehtoiset varaukset + poistoero verovelalla vähennettynä + oman pääoman ehtoiset pääomalainat osittain.

Tulkinta

Yrityksen taseen omat varat muodostavat puskurin mahdollista tappioita vastaan. Omavaraisuusaste kuvaa näiden puskurien tasoa. Tappiopuskurien laskeminen liian alas saattaa aiheuttaa sen, että yksikin huono vuosi saattaa ajaa yrityksen konkurssiin. Matalalla omavaraisuudella voi tulla toimeen, mikäli yrityksen kannattavuus on kohtuullinen ja vakaa, eikä tappiota synny. Riskinä kuitenkin on, että kannattavuuden laskiessa yritys voi joutua ongelmiin. Yritysten olisikin hyvä pitää riittävän suurta turvallisuuspuskuria mahdollisten huonojen vuosien varalle. (Balance Consulting 2014)

Korkean omavaraisuusasteen yrityksillä on selvästi suurempi liikkumavapaus kuin heikon omavaraisuuden omaavilla yrityksillä, sillä niiden riippuvuus toimintaympäristön muutoksista

on vähäisempi. Kilpailutilanteen kiristyessä kestää korkean omavaraisuuden omaava yritys heikentyttyä kannattavuutta paremmin ja pidempään kuin heikomman omavaraisuuden omaava yritys. Varsinkin taantuman aikana ensimmäisinä vaikeuksiin joutuvat yleensä yritykset, joiden omavaraisuusasteet ovat kilpailijoitaan matalammat.

Omavaraisuusasteeseen vaikuttaa yleensä myös yrityksen ikä. Vähemmän aikaa toiminut yritys on usein velkaantuneempi kuin alalla pidempään toimineet yritykset. (Balance Consulting 2014)

Omavaraisuusasteen viitteelliset arvot Yritystutkimus ry:n mukaan ovat:

Hyvä	Yli 40%
Tyydyttävä	20-40%
Heikko	Alle 20%

Taulukko 4: Omavaraisuusasteen viitteelliset arvot

Huomioitavaa

Omaisuuksien tasearvot voivat joskus poiketa huomattavasti käyttöomaisuuden käyvistä arvoista. Tällöin omavaraisuus voi näyttää liian hyvältä tai liian heikolta taseen arvojen mukaan lasketussa omavaraisuusasteessa. Pitää huomioida, että tase kuvaa yhden päivän tilannetta tilinpäätös hetkellä. Tilinpäätösajankohdan sattuessa epänormaaliin tasetilanteeseen, tunnusluku voi antaa normaalitilannetta heikompia arvoja esimerkiksi tilanteessa, jossa velkojen tai varaston arvo on normaalia suuremmalla arvolla. Tämä voi aiheuttaa omavaraisuusasteelle normaalitilannetta heikompia arvoja. Myös yhtiömuoto pitää huomioida, sillä henkilöyhtiöissä omistaja on henkilökohtaisesti laajalti vastuussa yrityksen toiminnasta ja veloista. Tällöin tasearvojen mukaan suoraan laskettu omavaraisuusaste ei välttämättä ole riittävä, vaan rahoitusrakennetta on tarkasteltava, ja huomioitava mahdollisesti myös yrittäjän yksityiset varat ja velat. (Balance Consulting 2014)

Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti

Toiminnan laajuuden kuvaamista suhteessa yrityksen velkoihin kuvataan suhteellisella velkaantuneisuusprosentilla. Tunnusluku suhteuttaa yrityksen kokonaisvelat yrityksen liikevaihtoon. (Balance Consulting 2014)

Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti lasketaan:

Laskusääntö:

Suhteellinen velkaantuneisuus -% = $100 * \text{oikaistun taseen velat} / \text{liikevaihto (12kk)}$

Tulkinta

Korkea suhteellinen velkaantuneisuus edellyttää yritykseltä vakaata käyttökattetta, jotta lainojen hoidosta selvitään vuosittain. Suhteellisen velkaantuneisuuden avulla voidaan asettaa yritykselle tavoitteellinen käyttökatearvo vieraan pääoman hoitovelvoitteiden täyttämiseksi. Esimerkiksi tilanteessa, jossa yrityksellä on velkaa yhtä paljon kuin liikevaihtoa eli suhteellinen velkaantuneisuus on 100 % , niin käyttökatevaade karkeasti arvioiden lainojen hoidon osalta nousee 5 %:n korkotasolla ja 10 vuoden laina-ajalla 15 %:iin yrityksen liikevaihdosta. Edellä mainitussa esimerkissä tunnusluvun veloissa on mukana myös korottomia velkoja, joten tarkemman vähimmäiskatteen saa, jos käyttää osoittajassa korollisia velkoja. Tunnusluvulle ei ole asettaa selkeitä ohjearvoja ja sitä voidaan vertailla vain saman toimialan yritysten kesken. (Siikavuo 2003, 167; Balance Consulting 2014; Yritystutkimus ry 2011, 67)

3.3 Maksuvalmius

Maksuvalmiutta voidaan pitää lyhyen aikavälin tavoitteena, koska yrityksen on aina kyettävä suoriutumaan maksuistaan. Maksuvalmiutta kuvaavia mittareita on useita. Maksuvalmius kuvaa yrityksen kykyä maksaa lyhytaikaiset velat. Yleisimmät maksuvalmiutta kuvaavat mittarit ovat quick ratio ja current ratio. Maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä maksuistaan oikea-aikaisesti ja edullisimmalla tavalla. Maksuvalmiuden ollessa hyvä, yritys pystyy hyödyntämään kassa-alennukset, kun taas maksuvalmiuden ollessa heikko, yrityksellä erääntyy maksut, joista syntyy viivästyskorkoja sekä maksuhäiriöitä. (Vilkkumaa 2005, 434; Järvenpää ym. 2010, 66; Balance Consulting)

Quick ratio

Quick ratio kertoo, kuinka pitkälle yrityksen rahoitusomaisuus riittää lyhytaikaisten velkojen maksamisesta. Rahoitusomaisuuteen kuuluvat rahat ja pankkisaatavat sekä lyhytaikaiset saatavat, joista yleisin ja merkittävin erä on myyntisaamiset. (Vilkkumaa 2005, 434)

Quick ratiosta käytetään myös happotesti-nimitystä eli se kuvaa yrityksen kassavalmiutta ja yrityksen rahoituspuskurien tilaa eli kuvaa yrityksen mahdollisuutta hoitaa lyhytaikaiset velat rahoitusomaisuudellaan. Yrityksen tulee varautua myös yllättäviin menoihin ja näin ollen rahoituspuskurin on oltava riittävä. (Vilkkumaa 2005, 434; Balance Consulting 2014)

Quick ratio lasketaan:

Laskusääntö:

Quick ratio = (lyhytaikaiset saamiset + rahat ja pankkisaamiset + rahoitusarvopaperit) / (lyhytaikainen vieras pääoma - lyhytaikaiset saadut ennakkomaksut)

Tulkinta

Tavoitearvona pidetään lukua 1, jolloin yrityksen rahoitusomaisuus kattaa täysin lyhytaikaisten velkojen määrän. Arvon jäädessä alle 1, maksuvalmius ei ole riittävän hyvä. Tosin kaupan alan yrityksillä, joilla sitoutuu runsaasti pääomaa varastoihin, on vaikeata päästä korkeisiin arvoihin. Happotestin käyttö perustuu ajatukseen, että vaihto-omaisuuden arvo likvidointitilanteessa on liian spekulatiivinen, jotta sitä voitaisiin turvallisesti käyttää maksukyvyyn arviointiin. (Balance Consulting 2014)

Yrityksen tulorahoituksen ollessa runsas ja vakaa, yritys tulee toimeen myös pienemmällä rahoituspuskurilla. Tunnusluvun tulkinnan yhteydessä tulisi tarkastella myös yrityksen pääomarakennetta eli omavaraisuusastetta ja nettovelkaantumisastetta, ja arvioida tältä pohjalta yrityksen mahdollisia lisärahoitusmahdollisuuksia. Omavaraisuusasteen ollessa riittävän korkea voi yritys ottaa lyhytaikaista velkaa rahoitusvajeen kattamiseen. Tunnuslukua tarkastellessa on syytä huomioida erityisesti luvun kehityksen lisäksi myös alan keskimääräisiä maksuaikoja ja sen suhdetta yrityksen ostovelkojen kiertoaikaan. Luku soveltuu saman toimialan yritysten vertailuun. (Balance Consulting 2014)

Tunnusluvun viitteelliset arvot Yritystutkimus ry:n mukaan ovat:

Hyvä	Yli 1
Tyydyttävä	0,5 - 1
Heikko	Alle 0,5

Taulukko 5: Quick ration viitteelliset arvot

Huomioitavaa

Tunnusluku kuvaa yrityksen rahoituspuskuria tilinpäätöshetkellä eli yhden päivän mukaan. Maksuvalmius voi vaihdella tilikauden aikana voimakkaasti, joten tilinpäätöspäivän tilanne voi olla normaalista poikkeava. Lisäksi pörssiyritysten maksuvalmius voi antaa virheellisen arvon todellisesta maksuvalmiudesta, koska pörssiyritykset voivat hoitaa maksuvalmiuttaan valmiusluottojen avulla. (Balance Consulting 2014)

Current ratio

Current ratio huomioi Quick ratiota hieman pidemmälle. Current ratio ottaa Quick ratiossa huomioitujen erien lisäksi huomioon vaihto-omaisuuden. Current ratio selvittää, kuinka hyvä yrityksen maksuvalmius on, kun otetaan mukaan mahdollisuus muuttaa vaihto-omaisuus rahaksi ja maksaa rahalla lyhytaikaiset velat pois. Current ratio siis kuvaa myös yrityksen maksuvalmiutta ja rahoituspuskuria tilinpäätöshetkellä. (Vilkkumaa 2005, 435; Yritystutkimus ry 2011, 71)

Current ratio lasketaan:

Laskusääntö:

Current ratio = (vaihto-omaisuus + lyhytaikaiset saamiset + rahat ja pankkisaamiset + rahoitusomaisuusarvopaperit) / lyhytaikainen vieras pääoma

Tulkinta

Current ratiossa tarkkailuperspektiivi on siis pitempi kuin Quick ratiossa. Vaihto-omaisuus huomioidaan nopeasti rahaksi muutettaviin eriin Current ratiota laskettaessa. Luvun tulkinnassa on tarkasteltava erityisesti sen kehitystä. (Balance Consulting 2014)

Tavoitearvona pidetään lukua 2. Tavoitearvon saavuttamisella ajatellaan, että yrityksen maksuvalmius on hyvä, kun yritys voisi rahoitusomaisuuden ja vaihto-omaisuuden yhteenlasketulla määrällä maksaa kaksi kertaa lyhytaikaiset velkansa. (Vilkkumaa 2005, 435)

Current ratio soveltuu yksittäisten yritysten lisäksi myös saman toimialan yritysten maksuvalmiuden ja kehityksen arviointiin. Tunnusluku toimii Quick ratiota paremmin verrattaessa toimialoja keskenään. (Balance Consulting 2014)

Kuten jo Quick ration yhteydessä käytiin läpi, yrityksen tulorahoituksen ollessa runsas ja vakaa, tulee yritys toimeen yleensä pienemmällä rahoituspuskurilla. Myös Current ration tulkinnan yhteydessä tulisi tarkastella yrityksen pääomarakennetta eli omavaraisuusastetta ja nettovelkaantumisasastetta, ja arvioida tältä pohjalta yrityksen mahdollista lisärahoitusmahdollisuuksia. Omavaraisuusasteen ollessa riittävän korkea voi yritys paikata lyhytaikaista rahoitusvajettaan myös velalla. (Balance Consulting 2014)

Huomioitavaa

Kuten Quick ratio niin myös Current ratio kuvaa yrityksen rahoituspuskuria vain yhden päivän arvon mukaan eli käytännössä tilinpäätöshetkellä. Tilinpäätöspäivän tilanne voi olla normaalista poikkeava ja maksuvalmius tilikauden aikana saattaa vaihdella oleellisesti. (Balance Consulting 2014; Yritystutkimus ry 2011, 72)

Tunnusluvun viitteelliset arvot Yritystutkimus ry:n mukaan:

Hyvä	Yli 2.
Tyydyttävä	1.-2.
Heikko	Alle 1.

Taulukko 6: Current ration viitteelliset arvot

3.4 Toiminnan laajuus

Yrityksen kokoa ja kasvua pidetään yleensä menestyksen osoituksena, yhtä ja ainoaa yleisesti hyväksyttyä indikaattoria koon mittaamiseen ei ole olemassa. (Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2009, 53)

Liikevaihdon kasvuprosentti

Yksi tavanomaisimmista yrityksen toiminnan volyymin mittareista on liikevaihto. Liikevaihdon vertailu saattaa olla hankalaa jopa samoilla toimialoilla. Liikevaihtoa tarkasteltaessa ja vertailtaessa on huomioitava, jos yrityksen liikevaihto sisältää läpikulukulaskutuksen kaltaisia eriä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 201)

Liiketoiminnan kasvukehitystä kuvaa liikevaihdon kasvuprosentti. Myyntimenestyksen kuvaamiseen voidaan käyttää liikevaihdon kasvua. Tuote- ja palvelutarjonnan myyntihintojen nousu kuvaa yleensä myynnin kasvua. Yritysrakenteen muutokset voivat vaikuttaa saatuun tunnuslukuun. Yrityksen kasvaminen ostamalla liiketoimintaa tai supistuminen myymällä omaa liiketoimintaa vaikuttaa myös tunnuslukuun. (Balance Consulting 2014)

Liikevaihdon kasvuprosentti lasketaan:

Laskusääntö:

Liikevaihdon kasvu -% = $100 * [\text{liikevaihto (12kk) - edellinen liikevaihto (12kk)}] / \text{edellinen liikevaihto (12kk)}$

Tulkinta

Liikevaihdon kasvun vertaamisessa on huomioitava monia asioita, joista yleisimpänä on yrityksen toimialan kehitys ja alueellinen kilpailutilanne. Tunnusluvulle ei näin ollen ole ohjeellisia normiarvoja, vaan tunnuslukua pitää arvioida tapauskohtaisesti. Jotta yritys saisi reaalikasvua, yrityksen olisi kasvettava minimissään vuotuisen inflaation verran.

Liikevaihdon kasvun tunnusluvulle ei ole ohjeellista normiarvoa. Tunnusluvun arvo riippuu esimerkiksi yrityksen toimialan kehityksestä sekä alueellisesta kilpailutilanteesta. (Balance Consulting 2014)

Taseen loppusumma

Liikevaihto kuvaa yrityksen yhden tilikauden toiminnan laajuutta, kun yrityksen taseen loppusumma antaa kuvan yrityksen koko historiasta. Tasetta voidaankin pitää liikevaihtoa vakaampana koon mittarina. Taseen loppusumma kertoo myös yrityksen käytössä olevien varojen, tuotantovoimien yhteismäärän. Taseen loppusumma kuvaa siis myös yrityksen merkittävyyttä ja kilpailuvoimaa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 207)

4 Tunnuslukutyökalu

4.1 Suunnitteluvaihe

Suunnitteluvaiheessa mietittiin mahdollisia vaikuttavia asioita eli mitä kaikkea pitää ottaa huomioon, jotta työkalusta tulisi hyödyllinen, nopea, helppo käyttää ja tarkoituksenmukainen. Suunnitteluvaiheessa oli myös rajattava työ, jottei siitä tule liian laaja.

Rajauksen jälkeen piti suunnitella työkalun rakennetta sekä ulkonäköä. Rakenteen suunnittelun tavoite oli saada työkalu helpoksi ja selkeäksi käyttää. Ulkonäkö taas vaikuttaa siihen, miltä saadut raportit näyttävät. Tavoitteena oli tehdä selkeä ja havainnollistava, jotta myös muutkin kuin taloushallinnon ammattilaiset ja muut asioihin paremmin perehtyneet saavat riittävän informaation kuvista, kaavioista ja taulukoista.

Tiedot

Tulos ja tase saadaan yrityksen käyttämästä Netbaron-järjestelmästä csv-tiedostona, joten se voidaan joko suoraan liittää työkaluun oikealle paikalle tai pienen välivaiheen kautta, ja näin varmistetaan lukujen sijoittuminen oikeaan paikkaan. Aikaa säästyy, kun jokaista lukua ei tarvitse syöttää käsin, vaan kaikki luvut saadaan helposti ja nopeasti lisättyä oikealle paikalle.

Lukujen saanti suoraan kopioi/liitä-tavalla onnistuu vain, jos yrityksen tilikartta on samalla pohjalla kuin työkalu on suunniteltu sekä tietoja on sama määrä. Lähtökohtaisesti jokaisella saman yritysmuodon omaavalla on käytössään sama tilikartta ja näin ollen tiedot pystyy lähtökohtaisesti liittämään suoraan. Lukujen ollessa hieman eri paikoissa voidaan luvut siirtää oikeille paikoilleen välivaiheen kautta. Käytännössä tiedot viedään toisen välilehden kautta ja rivejä lisäämällä tai tyhjiä poistamalla tai muuten muokkaamalla tietoja siten, että luvut asettuvat työkalun vaatimiin oikeisiin paikkoihin. Luvut voidaan myös syöttää käsin, jos koetaan tämä helpommaksi.

Vaikeudet ja ratkaistavat asiat

Kuten jo aiemmin todettiin, tietojen tuonti suoraan ei kaikissa tapauksissa onnistu. Tämä ongelma kävi varsin aikaisessa vaiheessa selväksi, joten piti päättää, miten asia hoidetaan. Ongelmana oli, että tuloksessa ja taseessa luvut menevät suoraan esiintymisjärjestyksessä. Eli jos tuloksessa on jotain kuluja/tilejä, joita tunnuslukutyökalun peruspohjassa ei ole huomioitu, niin luvut voivat mennä väärin paikkoihin. Myös jos joitain kuluja tai eriä taseesta

puuttuu, niin luvut voivat mennä väärin paikkoihin. Ratkaisuksi muodostui muokata tietojenantosivua jokaisella asiakkaalla omanlaisekseen tai jo aikaisemmin mainitut tiedontuonti välivaiheen kautta tai syöttämällä tiedot käsin.

Päädyin tekemään isoille asiakkaille räätälöityjä pohjia, joihin pystyy liittämään tiedot suoraan sekä toisen version, jossa luvut siirretään käsin tai välivaiheen kautta oikeille paikoilleen. Käsinsyöttö on myös siinä mielessä varmempi tapa lisätä luvut, jos taseen tai tuloksen rakenne/pohja muuttuu, niin luvut menevät oikeille paikoilleen myös tulevana vuosina. Erityisen tärkeää on siis varmistua, että tiedot menevät oikeille paikoilleen, jotta saatavat tunnusluvut ja kaaviot antavat oikeita lukuja ja informaatiota. Päädyin laittamaan värillisinä ne solut, joista tunnuslukulaskuri ottaa tiedot kaavoihin, jotta olisi helppo tarkistaa, onko kyseisessä solussa oikeita tietoja.

Tunnuslukujen valinta

Tunnuslukuja valittaessa päädyin ottamaan tunnuslukuja seuraavista luokista: kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius, toiminnan laajuus. Tunnusluvut tulee pystyä laskemaan virallisen tuloksen ja taseen avulla. Tämä sen takia, että jokaisella yrityksellä virallinen tulos ja virallinen tase sisältävät samat asiat ja näin ollen vertailtavuus on helppoa. Tosin on otettava huomioon yritysten mahdolliset erot laskentaperusteissa. Esimerkiksi erilaiset jaksotus- ja arvostusongelmien ratkaisut saattavat johtaa pelkästään laskennallisista syistä eri yritysten kohdalla eri suuruisiin tuloksiin ja omiin pääomiin. Tällöin yritysten tilinpäätösluvuissa ja tunnusluvuissa olevat erot eivät kerrokaan yritysten menestymiseroista. Edellä mainitut seikat vaikuttavat oikeastaan vain tunnuslukujen analysointiin ja vertailuun muiden yritysten kanssa, joten vertailijan tai analyysoijan pitää ottaa edellä mainitut seikat huomioon. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 53)

Tunnuslukujen tulkinnoissa sekä viitearvoissa saattaa esiintyä pieniä eroja riippuen mistä lähteestä tulkinta ja viite ovat peräisin. Tässä opinnäytetyössä päädyin käyttämään pääasiassa Balance Consultingin määritelmiä tunnusluvuista. Päädyin käyttämään kyseisiä tulkintoja pohjina, koska ne olivat riittävän selkeitä ja johdonmukaisia. Patentti- ja rekisterihallituksen ja verohallinnon yhteisen yritystietojärjestelmän (ytj 2015) mukaan Balance Consulting on sulautunut Kauppalehti Oy:öön vuonna 2006 ja näin ollen osa Kauppalehteä. Mielestäni Balance Consulting on varsin käyttökelpoinen lähde tähän projektiin. Teoriaosuudessa viitteelliset ja ohjearvot on otettu joko Balance Consultingin tai Yritystutkimus ry:n ohjearvojen mukaan. Tunnuslukujen tavoitearvot on hyvä määrittää jokaiselle asiakkaalle toimialan ja yrityksen omien tavoitteiden mukaan huomioiden teoriaosuudessa mainitut asiat. Teoriaosuuden arvot ovat suuntaa antavia ja Balance Consultingin tai Yritystutkimus ry:n antamia.

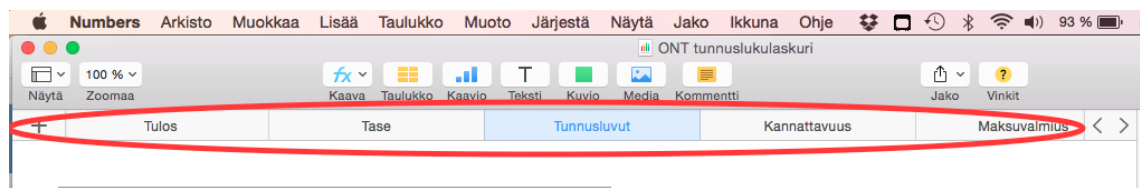
Kaavioiden käyttö

Kaaviot auttavat hahmottamaan numeroita paremmin ja varsinkin, jos ei ole niin tietoinen numeroista. Kaaviot pitää valita tarkasti, jotta kyseinen informaatio tulee selvästi esiin. Myös kaavioiden asteikko pitää valita tarkasti, koska sillä voidaan vaikuttaa, miltä asia visuaalisesti näyttää.

Kaavioita voidaan hyödyntää yrityksen tilikausien vertaamiseen, jotta saadaan selkeä kuva yrityksen trendistä. Kaavioita voidaan hyödyntää myös kilpailijoiden vertailuun. Tämän työkalun kaavioiden tarkoituksena on kuitenkin verrata yrityksen tilikausien eroa ja näin ollen havainnollistaa yrityksen tilannetta eikä verrata kilpailijoihin tai alaan keskimäärin. Kaavioiden avulla siis nähdään oman yrityksen suunta eikä huomioida alan yleistä kehitystä tai kilpailijoiden tilannetta.

4.2 Työkalun tekeminen

Suunnitteluvaiheen ja rajauksen jälkeen alkoi itse työkalun tekeminen. Aiemmin mainittujen ongelmien ratkaiseminen oli ensimmäisiä tehtäviä. Työkalun rakenteen päättäminen oli myös ensimmäisiä asioita. Päätin jakaa analyysityökalun osiot eri välilehdille, jotka käyvät ilmi Kuvasta 1. Ensimmäiselle sivulle laitoin pienet ohjeet ohjelman käytöstä. Seuraaville välilehdille laitoin tuloksen ja taseen eli tiedot, mistä työkalu hakee tietonsa tunnuslukujen laskentaan. Näistä esimerkit Kuva 2. ja Kuva 3. Kuvista käy selvästi ilmi harmaan väriset kohdat, joista kaavat hakevat tiedot tunnuslukuihin. Muut luvut ovat mukana, koska esimerkissä tulos ja tase on otettu suoraan Netbaron järjestelmästä ja liitetty työkaluun. Vuosien 2015 ja 2016 tiedot ovat lisätty käsin, jotta nähdään miten työkalu laskee tunnuslukuja ja miten kaaviot toimivat useimpina vuosina peräkkäin. Neljäntenä välilehtenä oli taulukko, johon on tunnuskuja laskettuna, josta esimerkki Kuva 4. Seuraavat välilehdet pitivät sisällään kaavioita tunnusluvuista, ne olivat jaoteltuina seuraavan mukaan: kannattavuusvälilehti, maksuvalmiusvälilehti, vakavaraisuusvälilehti ja toiminnanlaajuusvälilehti. Kyseiset välilehdet pitävät sisällään valituista tunnusluvuista kuvaavat kaaviot.

Kuva 1: Välilehdet

Yritys X	TULOSLASKELMA	TULOSLASKELMA		
	2013	2014	2015	2016
TULOSLASKELMA				
LIKEVÄIHTO	1 162 537,2	1 482 443,8	1 600 000,0	1 700 000,0
Liiketoiminnan muut tuotot	4 939,84	0,00		
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana				
Aine-, tarvike- ja tavaraostot	-104 484,27	-226 011,09		
Yhteisötavarahankinnat				
Rahdit, huolto ja muut hankintakulut	-2 211,72	-1 050,50		
Liiketoiminnalliset palvelut				
Alihankinta	-596 281,35	-613 488,04		
Alihankinta yhteensä	-596 281,35	-613 488,04		
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-703 182,34	-840 549,63		
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-279 640,64	-381 337,38		
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-37 035,84	-52 593,54		
Muut henkilösivukulut	-17 590,72	-26 116,11		
Henkilöstökulut yhteensä	-334 267,20	-460 047,03		
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 708,17	-13 071,71		
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-12 708,17	-13 071,71		
Liiketoiminnan muut kulut	-79 429,27	-95 898,70		
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	37 890,13	72 876,76	50 000,00	60 000,00
Rahoitustuotot ja kulut				
Muut korko- ja rahoitustuotot	26,70	0,88		
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-2 870,50	-8 347,03	-8 000,00	-9 000,00
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	-2 843,80	-8 346,15	8 000,00	9 000,00
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	35 046,33	64 530,61		
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	35 046,33	64 530,61		
Tuloverot	-8 026,66	-13 046,57	-10 000,00	-12 000,00
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	27 019,67	51 484,04	32 000,00	39 000,00

Kuva 2: Tuloslaskelma

ONT tunnuslukulaskuri

Näytä 75 % Zoomaa Kaava Taulukko Kaavio Teksti Kuvio Media Kommentti Jako Vinkit

+ Tulos Tase Tunnusluvut Kannattavuus < >

Yritys X	TASE	TASE						
TASE VASTAAVAA	2013	2014	2015	2016	2017	20xx	20xx	
PYSYVÄT VASTAAVAT								
Aineelliset hyödykkeet								
Koneet ja kalusto	38 124,49	39 215,11						
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	38 124,49	39 215,11						
Sijoitukset								
Muut osakkeet ja osuudet	138 971,00	138 971,00						
Sijoitukset yhteensä	138 971,00	138 971,00						
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	177 095,49	178 186,11						
VAIHTUVAT VASTAAVAT								
Vaihto-omaisuus								
Aineet ja tarvikkeet	1 000,00	1 000,00						
Vaihto-omaisuus yhteensä	1 000,00	1 000,00	2 000,00	2 500,00	1 000,00			
Saamiset								
Lyhytaikaiset saamiset								
Myyntisaamiset	38 089,45	97 763,82						
Lainasaamiset	4 433,46	0,00						
Muut saamiset	40 578,97	68 781,09						
Siirtosaamiset	15 990,73	59 789,86						
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	99 092,61	226 334,77	190 000,00	230 000,00	250 000,00			
Saamiset yhteensä	99 092,61	226 334,77	190 000,00	230 000,00	25 000,00			
Rahat ja pankkisaamiset	10 365,75	83 368,98	89 000,00	75 000,00	98 000,00			
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	110 458,36	310 703,74						
VASTAAVAA YHTEENSÄ	287 553,85	488 889,85						
E.J-Muurus Oy, Y-tunnus 2235789-5	TASE	TASE						
TASE VASTATTAVAA	2013	2014	2015					
OMA PÄÄOMA								
Osakepääoma								
Osakepääoma	2 500,00	2 500,00						
Edellisten tilikaudien voitto (tappio)	43 240,67	64 439,51						
Tilikauden voitto (tappio)	27 019,67	51 484,04						
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	72 760,34	118 423,55	130 000,00	140 000,00	150 000,00			
VIERAS PÄÄOMA								
Pitkäaikainen vieras pääoma								
Lainat rahoituslaitoksilta	104 949,94	95 060,13						
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	104 949,94	95 060,13	85 000,00	75 000,00	60 000,00			
Lyhytaikainen vieras pääoma								
Lainat rahoituslaitoksilta	9 404,68	9 881,19						
Ostovelat	74 127,87	91 637,99						
Muut velat	8 097,75	19 029,85						
Siirtovelat	18 213,27	154 857,14						
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	109 843,57	275 406,17	250 000,00	240 000,00	220 000,00			
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	214 793,51	370 466,30	335 000,00	315 000,00	280 000,00			
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	287 553,85	488 889,85	465 000,00	455 000,00	430 000,00			
Taseen loppusumma								

Kuva 3: Tase

	2013	2014	2015	2016
Liikevaihto	1 162 537,27	1 482 443,83	1 600 000,00	1 700 000,00
Liikevaihdon muutos %	0	27,52 %	7,93 %	6,25 %
Tilikauden voitto	27 019,67	51 484,04	32 000,00	39 000,00
Nettotulos	27 019,67	51 484,04	48 000,00	57 000,00
Nettotulos %	2,32 %	3,47 %	3,00 %	3,35 %
Oman pääoman tuotto % (ROE)	▲	53,86 %	38,64 %	42,22 %
Sijoitetun pääoman tuotto % (ROI)	21,32 %	34,14 %	23,26 %	27,91 %
Kokonais pääoman tuott % (ROA)	13,19 %	14,91 %	14,19 %	17,14 %
Omavaraisuusaste %	25,30 %	24,22 %	27,96 %	30,77 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	18,48 %	24,99 %	20,94 %	18,53 %
Quick ratio	1,00	1,12	1,12	1,27
Current ratio	1,01	1,13	1,12	1,28

Kuva 4: Tunnuslukutaulukko

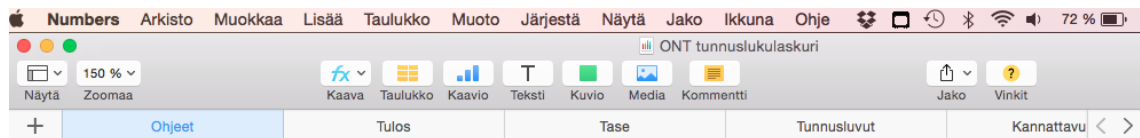
Laskukaavat ja viittaukset

Erityisen tärkeää oli tehdä oikeita laskukaavoja sekä kaavioiden viittauksia tietoihin.

Laskukaavat on otettu aikaisemmin mainittujen tunnuslukukaavojen mukaan. Tämä vaihe piti hoitaa erityisen tarkasti, jotta haettavat tiedot ja käytettävät kaavat olivat varmasti oikeita.

Ohjeet

Kuten jo edellä mainittiin, tein pienet ohjeet työkalun käyttöön työkalun ensimmäiselle välilehdelle josta esimerkki Kuvassa 5. Tämän lisäksi laitoin joihinkin soluihin niin sanotun korvamerkinnän, josta saa lisätietoa, kun hiiren cursorin vie solun kulmassa olevan merkin päälle, tästä esimerkki Kuvassa 6. Päätin lisätä hieman lisätietoa tunnusluvuista ja yleisistä tavoitearvoista tunnuslukujen kaavio-välilehdille. Tosin tavoitearvot ovat yleensä yritys- ja alakohtaisia, mutta jotain perustavoitteita ja tulkinta-apua lähinnä yrittäjälle. Käyttäjillä on myös mahdollista käyttää tätä opinnäytetyötä apunaan saadakseen tietoa työkalun käyttämistä tunnusluvuista ja niiden perusteista.

Ohjeet

- 1) Hae virallinen tulos ja virallinen tase netbaron ohjelmasta csv tiedostona.
- 2) Liitä tulos ja tase tunnuslukulaskuriin oikeille välilehdille. Tai vaihtoehtoisesti syötä luvut käsin laskuriin. Käsin syöttäessä huomio ovatko luvut positiivisia vai negatiivisia.
- 3) Varmista, että luvut ovat oikeilla paikoilla. Harmaan väriset solut ovat paikkoja joista luvut haetaan kaavoihin. Soluissa on selitykset mikä tieto pitäisi kyseisessä solussa olla. (keltainen kolmio / komentti)
- 4) Tunnusluku välilehdellä on tunnuslukulaskelmat numeraalisessa muodossa, kun taas havainnollistavat kaaviot ovat omilla välilehdillään jaoteltuina tyyppinsä mukaan.
- 5) Tarkista tunnuslukujen suuruusluokka ennen kuin lähetät tiedot asiakkaille.

Kuva 5: Ohjeet

	2013	2014	2015	2016
Liikevaihto	1 162 537,27	1 482 443,83	1 600 000,00	1 700 000,00
		27,52 %	7,93 %	6,25 %
		51 484,04	32 000,00	39 000,00
		51 484,04	48 000,00	57 000,00
		3,47 %	3,00 %	3,35 %
		53,86 %	38,64 %	42,22 %
tuotto % (ROE)				
Sijoitetun pääoman tuotto % (ROI)	21,32 %	34,14 %	23,26 %	27,91 %
Kokonais pääoman tuott % (ROA)	13,19 %	14,91 %	14,19 %	17,14 %
Omavaraisuusaste %	25,30 %	24,22 %	27,96 %	30,77 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	18,48 %	24,99 %	20,94 %	18,53 %
Quick ratio	1,00	1,12	1,12	1,27
Current ratio	1,01	1,13	1,12	1,28

Tekijä 17.11.2014, 18.50

Huomioi että rahoituskulut ja verot plussataan nettotulokseen -> kaavassa luvut siis miinustetaan - + - = +

Poista

Kuva 6: Korvamerkintä esimerkki

Päätin vielä pitää yrityksen työntekijöille pienen esittelyn työkalusta, jossa kävin läpi työkalun käyttämistä ja kerroin minkälaisia tietoja se antaa ja mitä on hyvä muistaa työkalun antamaa informaatiota tulkittaessa.

Tulokset eli saatavat raportit ja kaaviot

Analysointityökalulla saadaan siis laskettua tunnuslukuja, joista on tehty kaavioita helpottamaan hahmottamista. Kuten liitteenä olevista esimerkkikuvista käy ilmi, kaaviot ovat havainnollistavia ja yrityksen trendi on helppoa hahmottaa niiden avulla. Kuten jo aikaisemmin mainittiin, niin vuosien 2015 ja 2016 tuloksien ja taseiden tiedot on lisätty käsin, jotta nähdään, miten työkalu laskee tunnusluvut ja muodostaa kaaviot. Liitteestä 1 löytyy kannattavuusvälilehti, joka pitää sisällään seuraavat kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut kaavioiden muodossa: nettotulos vuosittain, omanpääoman tuotto prosentti vuosittain, sijoitetun pääoman tuotto prosentti vuosittain sekä kokonaispääoman tuotto prosentti vuosittain. Liitteestä 2 löytyy maksuvalmiusvälilehti, joka pitää sisällään quick ration ja current ration. Liitteestä 3 löytyy vakavaraisuusvälilehti, joka pitää sisällään: omavaraisuusaste prosentti vuosittain sekä suhteellinen velkaantuneisuus prosentti vuosittain. Liitteestä 4 löytyy toiminnanlaajuusvälilehti, joka pitää sisällään: liikevaihto vuosittain, liikevaihdon muutos prosentti vuosittain sekä taseen loppusumma vuosittain. Kaavioiden vieressä on tunnuslukujen viitteelliset arvot. Viitteellisten arvojen lisäksi tai niiden sijaan voidaan käyttää yrityksen omia tavoitearvoja. Tavoite ja viitteelliset arvot voivat vaihdella yritys- ja alakohtaisesti.

Tarkastus

Lopuksi työkalu oli vielä tarkastettava, jotta mahdolliset virheet löytyisivät; laskufunktioiden tarkastaminen, kaavojen tarkastaminen inhimillisten virheiden varalta, kaavioiden tarkastaminen ja ohjeiden tarkastaminen. Tarkastuksissa ei löytynyt virheitä, joten työkalun uskaltaa ottaa käyttöön. Mahdolliset kehityskohteet tulevat esiin vasta, kun työkalua on tarpeeksi käytetty tositilanteissa.

4.3 Arviointi

Projektin onnistumista arvioidaan kolmikantaperiaatteella, jolloin saadaan arviot toimeksiantajalta ja käyttäjältä sekä itsearvio. Tämän lisäksi arvio kahdelta asiakkaalta, joiden tilinpäätöksiä on analysoitu työkalun avulla.

Itse arvioisin projektin onnistuneen varsin hyvin. Aikataulussa pysyttiin ja saatiin työkalu tehtyä ajoissa. Aikataulussa pysymisen johdosta työkalua päästään hyödyntämään vuoden

2014 tilinpäätöksiä analysoidessa. Haastavana koin työkalun muokattavuuden saamisen riittävän helpoksi. Valmiiden muokattujen yritys kohtaisten pohjien teko vei myös jonkin verran enemmän aikaa kuin aluksi kuvittelin. Tosin valmiiden pohjien ollessa valmiina, tulevien vuosien raportit saadaan nopeasti tehtyä, kunhan taseen tai tuloksen rakenteeseen ei tule työkaluun vaikuttavia muutoksia. Projektin haasteet saatiin lopulta ratkaistua tyydyttävällä tavalla ja tavoitteisiin päästiin, joten mielestäni projekti onnistui hyvin.

Käyttäjiltä saatu arviointi toteutettiin keskustelemalla yrityksen työntekijöiden kanssa aamupalaverissa, jossa oli työkalun tekijän lisäksi yrityksen kehityspäällikkö ja neljä kirjanpitäjää. Projektin tässä vaiheessa en ottanut mukaan mahdollisia asiakaskäyttäjiä, koska niitä ei vielä tässä alkuvaiheessa ollut käytettävissä. Tarkoituksena on kuitenkin ensin käyttää työkalua itse ja esitellä tuloksia asiakkaille ja riittävän käyttökokemuksen jälkeen tarjota asiakkaille mahdollisuutta käyttää itse työkalua. Työntekijöiden kanssa käytyjen keskustelujen mukaan työkalua oli helppo ja selkeä käyttää eikä analyysien saamiseen mennyt liikaa aikaa. Ohjeet ja ohjeistus koettiin riittävän selkeiksi ja riittäväksi työkalun käyttöön. Kaikki Macin koneita käyttävät työntekijät ottivat työkalun ainakin jollakin tavalla käyttöönsä. Varsinkin kaavioiden tarjoamaa havainnollistavuutta pidettiin työkalussa hyvänä.

Toimeksiantajan arvion antoi yrityksen kehityspäällikkö. Arviointi käytiin myös suullisesti keskustelemalla. Kehityspäällikön mielestä projekti onnistui odotusten mukaan eli aikataulussa pysyttiin sekä työkalu vastasi tavoiteltua tarkoitusta.

Olimme kaikki samaa mieltä, että projektin varsinaiset tulokset saadaan vasta loppukesästä 2015, kun työkalua on päästy käyttämään riittävän laajasti. Päätimme yhdessä myös, että työkalua käytetään ensin riittävästi itse ennen kuin annetaan asiakkaiden käyttöön. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että työkalun sivut otetaan joko pdf-muodossa tai paperille. Jokainen työntekijä päättää itse keiden asiakkaiden kanssa työkalua hyödyntää ja missä laajuudessa. Riittävä ohjeistus asiakkaille ja tavoitearvojen mahdollinen muokkaaminen tapauskohtaisesti jää myös työntekijöiden vastuulle. Tarkoituksena on, jos suinkin mahdollista, käydä asiakkaan kanssa läpi työkalusta saatavat tiedot tilinpäätöksen jälkeen käytävissä tapaamisessa. Suurin osa asiakkaista tulee tilitoimistoon käydäkseen läpi tilinpäätöksen ja pitämään yrityksen yhtiökokouksen, joten tunnuslukujen ja kaavioiden läpikäynti onnistuu vaivattomasti.

Asiakaspalautte

Tunnuslukutyökalun yhtenä tavoitteena oli asiakastyytyväisyyden parantaminen. Laajamittaista tutkimusta aiheesta ei tässä vaiheessa ollut vielä järkevää eikä mahdollistakaan suorittaa, mutta kahdelta asiakkaalta kysyttiin mielipidettä asiasta.

Ensimmäinen työkalua avuksi käyttämällä analysoitu yritys oli muutaman vuoden toiminut kahvilayrittäjä Helsingin keskustasta. Asiakkaan kanssa kävimme tunnuslukuja lävitse, hänen käydessään allekirjoittamassa tilinpäätöksensä tilitoimistolla. Kysyin puhelimitse kokiko hän tunnusluvut ja kaaviot hyödyllisiksi. Hänen mielestään oli hyvä, että tunnusluvut käytiin läpi yhdessä kirjanpitäjän kanssa, joka hieman avasi tunnuslukuja sekä niiden merkitystä. Kaaviosta hän oli sitä mieltä, että ne kuvaavat yrityksen liiketoiminnan suuntaa ja havainnollistavat paremmin kuin pelkät luvut. Erityisesti häntä kiinnosti yrityksen liikevaihdon kasvu sekä nettotulos ja näiden trendi.

Toinen yritys, jolta saatiin palautetta tunnusluvuista oli useamman vuoden toiminut rakennusalan yritys pääkaupunkiseudulta. Palaute kysyttiin myös puhelimitse. Kyseinen rakennusalan yritys on kasvuvaiheessa ja liikevaihto kasvaa vuosittain tasaisesti. Tunnusluvut käytiin myös tilitoimistolla lävitse yrityksen tullessa allekirjoittamaan tasekirjaa sekä pitämään varsinaista yhtiökokousta. Myös rakennusliikkeen yrittäjä koki tunnusluvut ja kaaviot positiivisena asiana. Yrityksellä on tavoitteena saada Bisnoden AAA luottoluokitus. Bisnodesta saadut AAA luottoluokituksen perusteet ja kriteerit voitiin laittaa tunnuslukutyökalussa tavoitearvotaulukkoon. Laskettujen tunnuslukujen vertaaminen Bisnodelta annettuihin kriteereihin pääsimme tulokseen, että yrityksen omavaraisuusaste ei vielä täytä AAA luottoluokituksen kriteereitä. Yrittäjän mielestä tunnuslukujen vertaaminen kyseisiin tavoitearvoihin antoi selkeän vastauksen, mihin tunnuslukuihin pitää vielä kiinnittää huomiota ja mahdollisesti suunnitella toimintaa tavoitteiden täyttämiseksi.

5 Johtopäätökset ja yhteenveto

Opinnäytetyön tarkoituksena oli siis tuottaa espoolaiselle tilitoimistolle tilinpäätösanalyysia tukeva työkalu. Työkalun tavoitteena oli laskea tunnuslukuja ja tehdä havainnollistavia kaavioita vähällä vaivalla. Työkalu tehtiin Mac OS X-käyttöjärjestelmän Numbers taulukkolaskenta-ohjelmalla. Tunnusluvut rajattiin yleisimpiin tunnuslukuihin, jotka voidaan laskea virallisen tuloksen ja virallisen taseen avulla. Tunnusluvut valittiin kuvaamaan kannattavuutta, vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja toiminnan laajuutta. Suunnittelu- ja rajausvaiheen jälkeen alkoi työkalun toteuttamisvaihe Numbers taulukkolaskenta-ohjelmalla. Toteuttamisvaiheessa oli jonkin verran ratkaistavia ongelmia, mutta ne saatiin ratkaistua.

Kuten arvioinneissa käytiin läpi, niin projekti oli onnistunut. Tuloksena oli hyödyllinen apuväline, jonka avulla yritys pystyy kustannustehokkaasti parantamaan asiakaspalvelua tarjoamalla asiakkaille hyödyllistä tietoa yrityksen menestyksen tasosta. Myös asiakkaat ottivat uuden palvelun myönteisesti vastaan.

Projektin onnistumiseen vaikutti olennaisesti tiivis ja vuorovaikutteinen yhteistyö toimeksiantajan kanssa. Palautetta ja mielipiteitä sai niin toimeksiantajayrityksen kirjanpitäjiltä kuin kehityspäälliköiltäkin.

Jatkojalostus

Riittävien käyttökokemusten jälkeen voidaan aloittaa työkalun jatkokehittäminen ja parantaminen käyttäjien palautteen mukaan. Mahdollinen asiakastyytyväisyyskysely voidaan myös tehdä, jotta voidaan varmistua, onnistuttiinko työkalun perimmäisessä tarkoituksessa. Ajankohtaiseksi tämä tulee aikaisintaan loppukesästä 2015.

Lähteet

Kirjalliset lähteet

Järvenpää, M. Länsiluoto, A. Partanen, V. Pellinen, J. 2010. Talousohjaus ja kustannuslaskenta. 1. Helsinki: WSOY pro.

Karjalainen, L. 2013. Yrittäjän talousopas. Helsinki: Gaudeamus.

Kinnunen, J. Laitinen, E. Laitinen, T. Leppiniemi, J. Puttonen, V. 2009. Avain laskentatoimeen ja rahoitukseen. Keuruu: Otavan kirjapaino.

Leppiniemi, J. Leppiniemi, R. 2006. Tilinpäätöksen tulkinta. 4. Helsinki: WSOYpro.

Leppiniemi, J. Kykkänen, T. 2013. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 8. Helsinki: Sanoma Pro.

Siikavuo, J. 2003. Pienyrityksen taloushallinto. Helsinki: Talentum Media.

Vilkkumaa, M. 2005. Talouden apuvälineet johdolle. 1. Helsinki: Yrityskirjat

Yritystutkimus ry 2011. Yritystutkimuksen Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Gaudeamus.

Sähköiset lähteet

Balance Consulting Kauppalehti. Haettu 14.11.2014
<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut>

Tilastokeskus. Haettu 23.11.2014
<http://www.stat.fi/meta/kas/mikroyritys.html>

Yritys ja yhteisötietojärjestelmä. Haettu 14.5.2015.

<https://www.ytj.fi/yritystiedot.aspx?yavain=709352&tarkiste=DFDAE0F598AE1FD8E353C7D8FBA8273EE71D2C67&path=1547;1631;1678>

Muut Lähteet

Mäkinen, V. 2015. Tili- ja Veropäivät 2015 Moderni taloushallinto.

Kuvat

Kuva 1: Välilehdet.....	27
Kuva 2. Tuloslaskelma.....	27
Kuva 3: Tase.....	28
Kuva 4: Tunnuslukutaulukko.....	29
Kuva 5: Ohjeet.....	30
Kuva 6: Korvamerkintä esimerkki.....	30

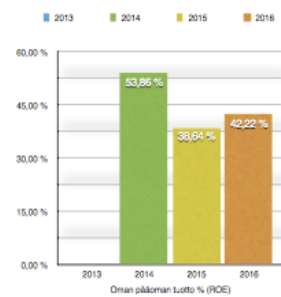
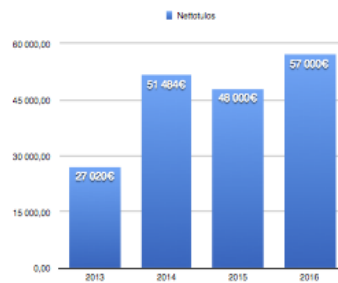
Taulukot

Taulukko 1: Omanpääoman tuoton viitteelliset arvot (Balance Consulting 2014).....	13
Taulukko 2: Sijoitetun pääoman tuoton viitteelliset arvot (Balance Consulting 2014).....	15
Taulukko 3: Kokonaispääoman tuotto-%:n viitteelliset arvot (Yritystutkimus ry 2011, 64).....	16
Taulukko 4: Omavaraisuusasteen viitteelliset arvot (Yritystutkimus ry 2011, 67).....	18
Taulukko 5: Quick ration viitteelliset arvot (Yritystutkimus ry 2011, 71).....	20
Taulukko 6: Current ration viitteelliset arvot (Yritystutkimus ry 2011, 72).....	22

Liitteet

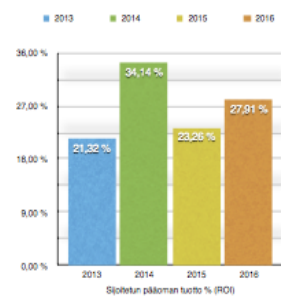
Liite 1: Kannattavuus.....	39
Liite 2: Maksuvalmius.....	40
Liite 3: Vakavaraisuus.....	41
Liite 4: Toiminnan laajuus.....	42

Liite 1: Kannattavuus

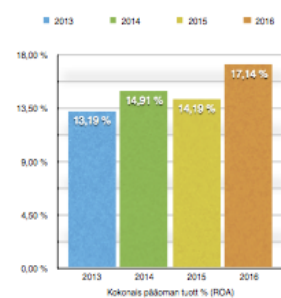
ROE Viitteelliset arvot

Erinomainen	ylä 20%
Hyvä	15-20%
Tyydyttävä	10-15%
Väitävä	5-10%
Heikko	alle 5%

ROI Viitteelliset arvot

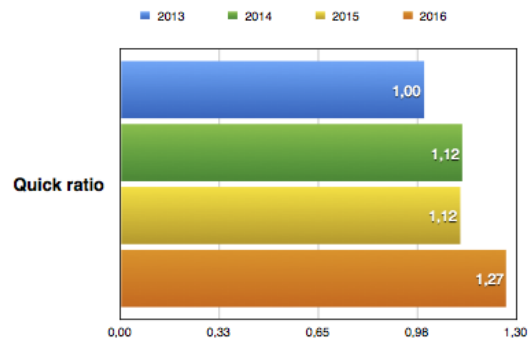
Erinomainen	ylä 15%
Hyvä	10-15%
Tyydyttävä	6-10%
Väitävä	3-6%
Heikko	alle 3%

ROA Viitteelliset arvot

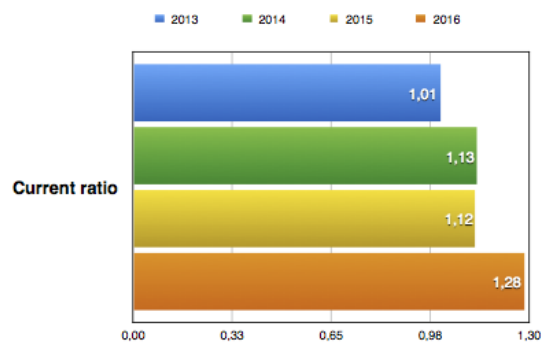
Hyvä	ylä 10%
Tyydyttävä	5-10%
Heikko	alle 5%

Liite 2: Maksuvalmius

Quick ratio viitteelliset arvot

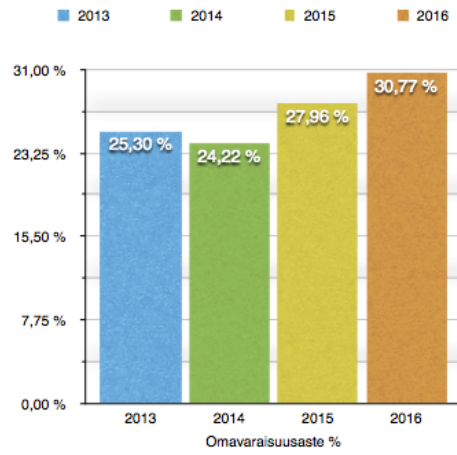
Erinomainen	Yli 1,5
Hyvä	1 - 1,5
Tyydyttävä	0,5 - 1
Välttävä	0,3 - 0,5
Heikko	alle 0,3

Current ratio viitteelliset arvot

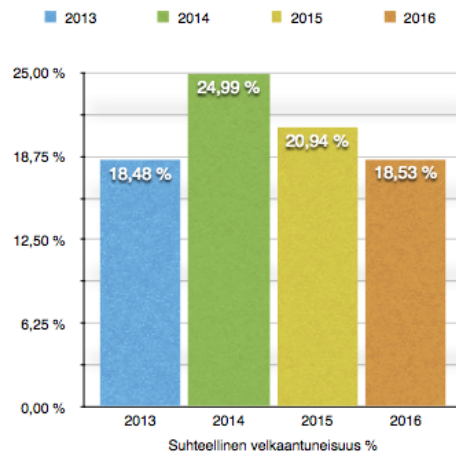
Erinomainen	Yli 2,5
Hyvä	2 - 2,5
Tyydyttävä	1,5 - 2
Välttävä	1 - 1,5
Heikko	alle 1

Liite 3: Vakavaraisuus

Omavaraisuusaste viitteelliset arvot

Erinomainen	Yli 50%
Hyvä	35-50%
Tyydyttävä	25-35%
Välttävä	15-25%
Heikko	alle 15%

Liite 4: Toiminnan laajuus

